

SPIS TREŚCI

Od autorów	15
------------------	----

ROZDZIAŁ I

ZAGADNIENIA OGÓLNE	19
I. Finanse — charakterystyka ogólna	19
1. Pojęcie i definicja finansów	19
2. Zjawiska finansowe i system finansowy	21
3. Finanse publiczne a finanse prywatne	23
4. Uwagi terminologiczne	25
5. Funkcje finansów publicznych	27
6. Nauka finansów i nauka prawa finansów publicznych	29
II. Charakterystyka prawa finansów publicznych	30
1. Od prawa skarbowego do prawa finansów publicznych	30
2. Pojęcie, zakres i struktura prawa finansów publicznych	33
3. Źródła prawa finansów publicznych	36
4. Związki prawa finansów publicznych z innymi gałęziami prawa	40
5. Finanse publiczne w Konstytucji RP	41
► WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	43

ROZDZIAŁ II

REGULACJA PRAWNA PODSTAW FINANSÓW PUBLICZNYCH	45
I. Wprowadzenie	45
II. Przedmiot regulacji prawnej i podstawowe definicje	46
III. Zasady finansów publicznych	52
1. Zasada równowagi finansów publicznych	52
2. Zasada jawności finansów publicznych	54
3. Zasada przejrzystości publicznej gospodarki finansowej	56
4. Zasada planowania publicznej działalności finansowej	57
5. Zasada ewidencjonowania operacji finansowych	58
6. Zasada sprawozdawczości finansowej	58
7. Zasada kontroli finansów publicznych	59
IV. Formy organizacyjno–prawne jednostek sektora finansów publicznych	60
1. Uwagi ogólne	60
2. Jednostka budżetowa	60
3. Samorządowy zakład budżetowy	62
4. Agencja wykonawcza	65
5. Instytucja gospodarki budżetowej	67
6. Inne jednostki sektora finansów publicznych	70
V. Ogólne zasady gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych	70
VI. Odpowiedzialność i kontrola	72
VII. Audyt wewnętrzny	75
► WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	77

ROZDZIAŁ III

BUDŻET PAŃSTWA I PRAWO BUDŻETOWE	79
I. Zagadnienia ogólne	79
1. Historyczny rozwój instytucji budżetu	79
2. Pojęcie budżetu	82

3.	Rodzaje budżetów	84
4.	Współczesne tendencje rozwoju budżetu — budżet zadaniowy	85
5.	Wieloletni Plan Finansowy Państwa	86
6.	Zasady budżetowe	87
7.	Horyzont czasowy planowania budżetowego	91
8.	Źródła prawa budżetowego	93
II.	Instytucje materialnego prawa budżetowego	94
1.	Charakter prawny budżetu	94
2.	Klasyfikacja budżetowa	95
3.	Dochody budżetowe	98
4.	Wydatki budżetowe	98
a)	Zagadnienia ogólne	98
b)	Dotacje i subwencje	99
c)	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	101
d)	Wydatki bieżące jednostek budżetowych	101
e)	Wydatki majątkowe	101
f)	Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa	102
g)	Wpłaty środków własnych Unii Europejskiej	102
h)	Programy wieloletnie	103
5.	Nadwyżka i niedobór budżetowy	103
6.	Rezerwy budżetowe	105
III.	Procedura budżetowa	108
1.	Pojęcie i zakres procedury budżetowej	108
2.	Ustalanie budżetu	111
a)	Przygotowanie projektu budżetu	111
b)	Uchwalanie budżetu	113
3.	Wykonywanie budżetu	120
a)	Pojęcie i zasady wykonywania budżetu	120
b)	Wykonawcy budżetu	121
c)	Zasady dysponowania środkami budżetowymi	122
d)	Zmiany w budżecie w toku jego wykonywania	126
4.	Kontrola wykonania budżetu	130
a)	Sporządzanie sprawozdania z wykonania budżetu	130
b)	Rozpatrywanie sprawozdania przez parlament	131
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	132

ROZDZIAŁ IV

FUNDUSZE CELOWE W PUBLICZNEJ GOSPODARCE FINANSOWEJ 133

- I. Pojęcie i podstawy prawne działania funduszy celowych 133
- II. Przesłanki tworzenia funduszy celowych 134
- III. Zmiany regulacji prawnej zasad funkcjonowania funduszy celowych 135
- IV. Gospodarka finansowa funduszy celowych 138
- ▶ WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH 139

ROZDZIAŁ V

PAŃSTWOWY DŁUG PUBLICZNY 141

- I. Istota państwowego długu publicznego 141
- II. Ustalanie wysokości i zarządzanie państwowym długiem publicznym 142
- III. Finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa 143
- IV. Procedury ostrożnościowe i sanacyjne 145
- V. Emisja skarbowych papierów wartościowych oraz zaciąganie kredytów . . . 147
 - 1. Pojęcie i rodzaje skarbowych papierów wartościowych 147
 - Bony skarbowe 147
 - Obligacje skarbowe 148
 - Skarbowe papiery oszczędnościowe 148
 - 2. Zasady emisji skarbowych papierów wartościowych 148
- ▶ WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH 150

ROZDZIAŁ VI

FINANSE UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH 151

- I. Uwagi ogólne 151
- II. Ubezpieczenia społeczne 152
 - 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych 152

2.	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	152
3.	Fundusz Rezerwy Demograficznej	153
4.	Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym.	154
5.	Zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne	156
6.	Zasady poboru składek na ubezpieczenie społeczne.	158
III.	Ubezpieczenia społeczne rolników.	159
IV.	Ubezpieczenie zdrowotne	160
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	161

ROZDZIAŁ VII

GOSPODARKA FINANSOWA JEDNOSTEK

SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO 163

I.	Zagadnienia ogólne	163
II.	Gospodarka finansowa gmin	167
1.	Charakterystyka ogólna	167
2.	Procedura budżetowa.	170
a)	Uchwalanie budżetu gminy	170
b)	Wykonywanie budżetu gminy	175
c)	Kontrola wykonania budżetu gminy.	177
3.	Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego.	179
3.	Źródła dochodów gmin	180
a)	Katalog źródeł dochodów.	180
b)	Charakterystyka dochodów własnych.	183
c)	Charakterystyka dochodów zewnętrznych	185
d)	Subwencja ogólna	186
e)	Dotacje celowe.	188
f)	Dochody zwrotne w gospodarce finansowej gmin	190
4.	Wpłaty gmin na zwiększenie subwencji	190
III.	Gospodarka finansowa powiatów.	192
1.	Zagadnienia ogólne	192
2.	Dochody powiatów.	194
3.	Wpłaty powiatów do budżetu państwa.	196
4.	Procedura budżetowa.	196

IV.	Gospodarka finansowa województw	197
1.	Zagadnienia ogólne	197
2.	Dochody województwa	200
3.	Wpłaty województw do budżetu państwa	202
4.	Procedura budżetowa	202
V.	Kontrola i nadzór nad działalnością finansową samorządu terytorialnego ..	203
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	207

ROZDZIAŁ VIII

	DYSCYPLINA FINANSÓW PUBLICZNYCH	209
I.	Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	209
1.	Naruszenie dyscypliny finansów publicznych	209
2.	Zakres podmiotowy odpowiedzialności	211
3.	Zasady odpowiedzialności	212
4.	Kary i ich wymiar	213
II.	Organy właściwe w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	215
III.	Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych	216
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	218

ROZDZIAŁ IX

	PODATKI I PRAWO PODATKOWE	219
I.	Pojęcie podatku, opłaty i dopłaty	219
II.	Elementy konstrukcji podatku	221
1.	Zagadnienia ogólne	221
2.	Podmioty podatku	222
3.	Przedmiot podatku	224

4.	Podstawa opodatkowania	224
5.	Stawki podatkowe	225
6.	Zwolnienia i ulgi podatkowe	226
7.	Sposób i termin zapłaty	227
III.	Struktura polskiego prawa podatkowego	228
IV.	Zobowiązania podatkowe	228
1.	Obowiązek i zobowiązanie podatkowe	228
2.	Termin płatności podatku, zaległość podatkowa i nadpłata podatku ..	231
3.	Wygasanie zobowiązań podatkowych	232
4.	Ulgi w spłacie podatków	235
5.	Zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych	236
6.	Prawa i obowiązki następców prawnych	237
7.	Odpowiedzialność podatkowa osób trzecich	238
V.	Postępowanie podatkowe	240
VI.	Ewidencja oraz identyfikacja podatników	241
VII.	System podatków i opłat w Polsce	242
1.	Podatek dochodowy od osób prawnych	242
2.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	243
3.	Podatek od towarów i usług	246
4.	Podatek akcyzowy	249
5.	Podatek rolny	250
6.	Podatek leśny	251
7.	Podatek od gier	252
8.	Podatek od spadków i darowizn	253
9.	Podatek od nieruchomości	255
10.	Podatek od środków transportowych	256
11.	Podatek od czynności cywilnoprawnych	256
12.	Podatek tonażowy	257
13.	Opłata targowa	258
14.	Opłata miejscowa	258
15.	Opłata uzdrowiskowa	259
16.	Opłata od posiadania psów	259
17.	Opłata skarbowa	260
18.	Inne opłaty publiczne	261
19.	Dopłaty	261
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	262

ROZDZIAŁ X

POBÓR PODATKÓW ORAZ KONTROLA SKARBOWA	263
I. Organy podatkowe	263
II. Kontrola skarbowa	265
1. Cel i zakres kontroli skarbowej	265
2. Organizacja kontroli skarbowej	267
3. Uprawnienia kontroli skarbowej	268
4. Postępowanie kontrolne	269
5. Gromadzenie informacji oraz wywiad skarbowy	271
► WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	272

ROZDZIAŁ XI

CŁA I PRAWO CELNE	273
I. Zagadnienia wstępne	273
1. Pojęcie cła	273
2. Rozwój ceł w Polsce	273
3. Rodzaje ceł	275
4. Pojęcie i źródła prawa celnego	277
5. Podstawowe problemy międzynarodowego prawa celnego	279
a) Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu (GATT) i Światowa Organizacja Handlu (WTO)	279
b) Prawo celne a międzynarodowa integracja gospodarcza	282
II. Materialne prawo celne	284
1. Podstawowe pojęcia unijnego prawa celnego	284
2. Wspólna Taryfa Celną i klasyfikacja taryfowa towarów	285
3. Pochodzenie towaru	288
4. Wartość celna towaru	289
5. Wprowadzenie towarów na obszar celny Unii	290
6. Procedury celne	291
a) Objęcie towaru procedurą celną	291
b) Rodzaje procedur celnych	291
c) Charakterystyka poszczególnych procedur celnych	293
• Dopuszczenie do obrotu	293

• Wywóz	293
• Tranzyt zewnętrzny	293
• Tranzyt wewnętrzny	294
• Skład celny	294
• Uszlachetnianie czynne	295
• Przetwarzanie pod kontrolą celną	295
• Odprawa czasowa	296
• Uszlachetnianie bierne	296
5. Wolne obszary celne i składy wolnocłowe	297
6. Powrotny wywóz, zniszczenie i zrzeczenie się towarów	298
7. Dług celny	298
8. Przedstawicielstwo w sprawach celnych	300
III. Organy celne i postępowanie w sprawach celnych	300
► WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH	301

ROZDZIAŁ XII

BANK CENTRALNY, WALUTA, DEWIZY	303
I. Ogólne zagadnienia bankowości	303
1. Geneza bankowości	303
2. Charakterystyka instytucji bankowej i działalności bankowej	304
3. Rodzaje banków	307
4. Źródła prawa bankowego	308
II. Narodowy Bank Polski	311
1. Pozycja prawna NBP	311
2. Organy NBP i jego organizacja wewnętrzna	314
a) Prezes NBP	314
b) Rada Polityki Pieniężnej	315
c) Zarząd NBP	316
3. Współdziałanie NBP z władzami państwowymi i innymi podmiotami	317
4. Funkcje NBP	318
a) Emisja znaków pieniężnych	318
b) Kształtowanie ilości pieniądza w obiegu (emisja pieniądza)	319
c) Wykonywanie zadań z zakresu gospodarki dewizowej	324
d) Inne funkcje NBP	324
5. Organizacja i zadania nadzoru bankowego	325

III.	Waluta i prawo walutowe	327
1.	Ustrój pieniężny Państwa	327
2.	Kursy walut obcych	331
IV.	Prawna reglamentacja obrotu dewizowego	332
1.	Zagadnienia ogólne	332
1.	Podstawowe pojęcia prawa dewizowego	335
a)	Rezydenci i nierezydenci	335
b)	Wartości dewizowe	336
c)	Czynności obrotu dewizowego	337
3.	Ograniczenia obrotu dewizowego	338
4.	Zezwolenia dewizowe	340
5.	Ograniczenia szczególne obrotu dewizowego z zagranicą	341
6.	Wywóz, przywóz i przekazywanie wartości dewizowych oraz krajowych środków płatniczych	342
7.	Działalność kantorowa	343
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	343

ROZDZIAŁ XIII

	SYSTEM FINANSOWY UNII EUROPEJSKIEJ	345
I.	Zagadnienia ogólne	345
II.	Zasady budżetowe	346
III.	Opracowanie budżetu	348
IV.	Wykonanie budżetu	349
1.	Uwagi ogólne	349
2.	Podmioty działające w sferze finansów	350
3.	Operacje dotyczące dochodów	351
4.	Operacje dotyczące wydatków	352
V.	Kontrola wykonania budżetu	353
1.	Prezentacja sprawozdań	353
2.	Kontrola zewnętrzna i absolutorium	354
VI.	Wieloletnie plany finansowe	354
VII.	Dochody własne Unii Europejskiej	355
VIII.	Wydatki Unii	356
►	WYBÓR AKTÓW PRAWNYCH	357